

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

Codi de bones pràctiques en recerca de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya

Aprovat pel Consell de Direcció de la Universitat de Vic el 5 de juny de 2012

Revisat i aprovat pel Consell de Govern de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya el dia 24 de febrer de 2015

CODI DE BONES PRÀCTIQUES EN RECERCA

1. Presentació

La Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), amb l'objectiu d'assolir una activitat investigadora de qualitat, opta per establir un Codi de bones pràctiques en recerca que asseguri que els procediments, les actituds i la comunicació de l'activitat científica dels seus investigadors compleixin els principis bàsics de la recerca.

El Codi de bones pràctiques en recerca és un document intern de la Universitat que complementa la legislació universitària estatals, supranacionals i internacionals vigent i la normativa pròpia de la UVic-UCC.

2. Objectius

Els objectius d'aquest Codi de bones pràctiques en recerca són:

- a) Millorar la qualitat de l'activitat científica en tots els àmbits de coneixement de la Universitat.
- b) Establir mecanismes que permetin garantir els principis bàsics de la recerca.
- c) Establir i fomentar unes bones pràctiques científiques pels investigadors.

3. Principis bàsics de la recerca

Tot el personal implicat en activitats de R+D+I, incloent l'activitat formativa en aquests àmbits, s'ha de regir en el seu comportament pels principis bàsics de la recerca, la honestat, la responsabilitat i el rigor.

3.1. Honestedat

L'honestedat consisteix en què el personal investigador actua d'una manera justa i íntegra, és a dir, que actua amb coherència a l'hora de respectar els principis ètics.

L'honestedat en l'àmbit de la recerca implica procedir d'acord amb els principis ètics i no a partir d'altres interessos (personals, econòmics, empresarials, etc.).

3.2. Responsabilitat

La responsabilitat vol dir respondre d'un acte, és a dir, reconèixer l'autoria dels propis actes i acceptar les seves conseqüències. La responsabilitat en l'àmbit de la recerca implica respectar els principis ètics que la sostenen.

3.3. Rigor

El rigor exigeix de procedir amb exactitud i qualitat. El rigor en l'àmbit de la recerca implica desenvolupar acuradament la investigació, tant en els aspectes científics com ètics.

Els investigadors de la UVic-UCC han d'observar les pràctiques i els principis ètics fonamentals de la recerca, recollits també en els codis deontològics de les diferents disciplines i en la Carta Europea de l' Investigador, a la que la UVic-UCC es va adherir el març de 2014.

4. Àmbit d'aplicació

Aquest Codi de bones pràctiques en recerca afecta els investigadors que realitzen la seva activitat científica a la UVic-UCC.

Els perfils d'investigadors són els següents:

1. El personal docent investigador (PDI) que tingui o no vinculació contractual amb la UVic-UCC.

2. El personal investigador en formació (estudiants de doctorat) que tingui o no vinculació contractual amb la UVic-UCC, que estigui matriculat en algun dels programes de doctorat de la UVic-UCC.
3. El personal d'administració i serveis (PAS) que dóna suport a l'activitat investigadora i de transferència de coneixement que tingui vinculació contractual amb la UVic-UCC.

Els degans/nes de cada facultat, els directors/res de cada escola i els directors/res d'àrea o servei de la Universitat seran els responsables de difondre el Codi de bones pràctiques en recerca a tot el seu personal implicat en la recerca.

5. Organització dels grups, centres i càtedres

Cada grup, centre i càtedra de la UVic-UCC ha de designar, almenys, un responsable que lideri i vetlli per la consecució dels objectius de recerca i de transferència de coneixement i promogui la cooperació amb altres grups de recerca, institucions, organismes o empreses per fomentar l'intercanvi de coneixements entre els investigadors que pertanyin a centres estatals o internacionals.

Els responsables dels grups, centres i càtedres han de crear un ambient de treball entre els membres que permeti un bon desenvolupament de les seves aptituds.

6. Responsabilitats del personal investigador i del personal investigador en formació

El personal investigador que sigui PDI o PAS amb activitat en recerca i el personal investigador en formació s'ha de regir pels principis bàsics de la recerca descrits a l'apartat 3 d'aquest Codi i ha d'actuar d'acord amb les responsabilitats següents:

- Ser honest, responsable i rigorós en el desenvolupament de la seva activitat científica, respectar les activitats d'altres investigadors i no infringir els drets de la

propietat intel·lectual i industrial establerts en la Normativa de propietat intel·lectual i industrial de la UVic-UCC.

- Conèixer els objectius estratègics que regeixen el seu àmbit d'activitat i els mecanismes de finançament, i ha de sol·licitar tots els permisos necessaris abans de començar la seva tasca o accedir als recursos proporcionats.
- Tenir la responsabilitat que la recerca es duu a terme d'acord amb la proposta original presentada a l'entitat finançadora, excepte en els casos en què s'han acordat esmenes, que el finançament s'utilitza solament per als objectius previstos, excepte en els casos en què s'ha obtingut una autorització per a altres usos alternatius i que els informes reflecteixen exactament el treball dut a terme i es presenten en el termini previst.
- Ser honest en tot el procés de la investigació, incloent-hi la formulació inicial de les hipòtesis o preguntes de recerca, el disseny metodològic, l'anàlisi de les dades, la publicació dels resultats, el reconeixement de la contribució d'altres investigadors i les activitats de revisió i avaluació fetes per encàrrec personal.
- Portar a terme un procés acurat del descobriment i de la interpretació. Això requereix una revisió detallada dels resultats obtinguts abans de publicar-los i, en cas que s'hi detectin errors després que s'hagin publicat, cal fer una rectificació pública tan aviat com sigui possible.
- Responsabilitzar-se de la veracitat de les dades dels projectes en què participa, tant pel que fa a la declaració de recursos utilitzats com dels resultats obtinguts.
- Evitar els conflictes d'interès que puguin comprometre la validesa dels seus resultats. En cas que es presenti algun conflicte d'interès, cal que els investigadors els facin públics i l'afrontin adequadament segons les polítiques dels ens contractants, dels organismes avaluadors o de les editorials de les publicacions.
- Reconèixer de manera clara, inequívoca i explícita les col·laboracions i contribucions d'altres investigadors.

- El personal investigador en formació amb un contracte predoctoral, ha de complir, a més, les condicions establertes en el contracte o beca.

En la recerca realitzada amb finançament públic o privat, els investigadors han de garantir que es segueix les directrius de la proposta original i que els recursos es destinen als objectius previstos en el projecte finançat.

Quan en un projecte d'investigació hi participin altres grups, centres de recerca o càtedres de la UVic-UCC o altres centres i institucions de recerca, s'haurà d'establir un protocol d'investigació o conveni que contempli els termes d'aquesta col·laboració. En aquest protocol o conveni caldrà establir una clàusula per la qual l'investigador de la UVic-UCC es retirarà del projecte si els seus col·laboradors externs participen, simultàniament, a un altre projecte de qualsevol mena que no respecti aquest codi, i en especial quan la transmissió de coneixement pugui tenir finalitats bèl·liques, o sigui contrària al bé social.

El personal investigador adscrit a un programa de doctorat de la UVic-UCC que estigui dirigint o tutoritzant tesis doctorals haurà de conèixer i complir els drets i deures que s'indiquen en el Reglament de règim intern de l'Escola de Doctorat, per tal de garantir una bona direcció de les activitats formatives de l'estudiant de doctorat i de la seva tesi doctoral.

Tota persona considerada personal investigador en formació disposa d'un director/a o tutor/a de tesi, que seran les persones responsables de supervisar i garantir la qualitat dels resultats generats en l'activitat de recerca i li hauran de proporcionar tota la informació necessària, des d'aquest Codi de bones pràctiques en recerca, el Reglament de règim intern de l'Escola de Doctorat de la UVic-UCC, la Normativa dels estudis de doctorat de la UVic-UCC, la Normativa de propietat intel·lectual i industrial de la UVic-UCC i la reglamentació vigent nacional i internacional específica de cada àmbit.

El personal investigador en formació ha de tenir les responsabilitats, drets i obligacions inherents a les tasques relacionades amb la seva formació i les indicades en el Reglament de règim intern de l'Escola de Doctorat, en la Normativa dels estudis de doctorat de la UVic-UCC i en la Normativa de propietat intel·lectual i industrial de la UVic-UCC.

7. Procediments, mètodes i equipaments

Tota recerca ha d'estar prèviament formulada en un document per escrit (protocol o projecte de recerca). El document pot ser la memòria o proposta necessària per a la sol·licitud de finançament mitjançant una convocatòria competitiva. El document ha d'incloure, com a mínim, els antecedents de la proposta, els objectius concrets, la metodologia que s'utilitzarà, el pla de treball i calendari previst, els recursos necessaris i disponibles i les persones que hi participaran.

Els investigadors hauran de respectar la Normativa de prevenció de riscos laborals de la UVic-UCC, prendre les mesures de protecció específiques i adequades per al desenvolupament dels diferents treballs experimentals i tenir la formació adequada per a la realització sense risc dels treballs d'investigació.

Tots els procediments i mètodes emprats en els projectes han d'estar referenciats i/o documentats per assegurar la fiabilitat i la transparència en la producció dels resultats.

Quan es tracti d'estudis que impliquin subjectes humans o animals, cal incloure un apartat amb els aspectes ètics i legals, i les previsions de seguretat o avaluació de riscos. Els projectes de recerca que impliquin estudis amb subjectes humans o animals hauran de ser avaluats prèviament a la seva execució, per l'ens competent que la Universitat tingui assignat.

Les instal·lacions i equipaments que s'utilitzin per a activitats de R+D+I han de ser els adequats i sotmesos a manteniment preventiu per garantir el perfecte funcionament i la fiabilitat dels resultats obtinguts.

Els investigadors han de tenir cura en l'ús de les instal·lacions i equipament científics de la Universitat.

La utilització de qualsevol instal·lació o equipament que no sigui propi del grup, centre de recerca o càtedra requerirà l'aprovació prèvia del responsable de la institució, centre, instal·lació o equipament a utilitzar.

8. Recerca amb éssers humans

Tant en l'àmbit de les ciències experimentals i de la salut, com les ciències socials i les humanitats, on el subjecte de l'activitat científica és l'ésser humà, la investigació s'ha de desenvolupar d'acord amb els principis ètics i la legislació vigent, i ha d'admetre possibles limitacions derivades igualment de la pròpia recerca.

Qualsevol projecte de recerca que impliqui estudis amb mostres biològiques o assaigs clínics d'éssers humans necessitarà l'aprovació i el seguiment del Comitè d'Ètica d'Investigació Clínica de referència.

La recerca que no impliqui estudis amb mostres biològiques o assaigs clínics necessitarà l'aprovació de l'ens competent que la Universitat tingui assignat.

Els investigadors i col·laboradors d'un projecte d'investigació amb éssers humans seguiran estrictament el que estigui previst en el protocol d'investigació.

No es permet traspasar dades o mostres biològiques a altres projectes o investigadors sense l'autorització dels donants i del comitè d'ètica corresponent.

Els investigadors han de conèixer i complir les recomanacions estatals, supranacionals i internacionals en recerca amb éssers humans.

9. Recerca amb animals d'experimentació

Qualsevol projecte de recerca que impliqui estudis amb animals d'experimentació haurà d'estar d'acord amb la legislació vigent i necessitarà l'aprovació i el seguiment de l'ens competent que la Universitat tingui assignat.

El personal investigador implicat en aquests estudis haurà de tenir l'acreditació corresponent i procurarà, sempre que sigui possible, la substitució dels experiments per altres que no impliquin l'ús d'animals o la reducció del nombre d'animals al mínim imprescindible per a l'obtenció de conclusions vàlides i la utilització de les mesures necessàries tenint present el benestar animal.

10. Registre, documentació, emmagatzematge, custòdia i conservació de dades i materials

Tot projecte de recerca ha de preveure el sistema de recollida de mostres, de les dades i dels registres resultants de la investigació, així com les tasques per a la seva custòdia i conservació.

Cal recollir, sense excepció, totes les dades resultants i observacions de la investigació. Els registres han de contemplar tots els canvis, errades, resultats negatius, inesperats, així com la persona que l'ha efectuat i han de poder ser revisats per terceres persones.

S'han de preveure els mitjans i infraestructures necessaris per a una custòdia correcta i conservació de la documentació i del material resultant de la investigació. En el cas de dades registrades en suport electrònic, caldrà disposar d'un sistema de còpies de seguretat. Totes les dades que continguin informació sobre persones s'han de guardar d'acord amb la Llei de protecció de dades (RD15/1999).

Qualsevol persona que formi part de l'equip de recerca ha de poder accedir a la informació de les dades obtingudes i a la seva interpretació. El responsable del projecte disposarà d'un registre únic de les diferents eines de recollida de dades i resultats, i de custòdia de mostres.

Tota la documentació primària (quaderns de recollida de dades, bases de dades, etc.) i el material biològic o químic obtingut en el curs de la investigació és propietat del centre al qual està vinculada la investigació del projecte i s'haurà de conservar durant un període mínim de 5 anys a partir de la data de primera publicació dels resultats, excepte aquells casos en què la llei exigeixi períodes més llargs o s'hagi acordat un període superior d'emmagatzematge.

11. Publicació, protecció i propietat intel·lectual i industrial

Per poder ser autor/a d'una publicació cal:

- Haver contribuït de forma substancial a la concepció, disseny i desenvolupament del projecte, o bé a l'anàlisi i interpretació de les dades.

- Haver contribuït a la preparació de les comunicacions, informes o publicacions resultants.
- Ser capaç de presentar en detall la contribució personal en la recerca i de discutir els principals aspectes del conjunt.

La publicació dels resultats d'una investigació es considera part ineludible de la mateixa investigació. Els resultats queden, així, sotmesos a l'escrutini per part d'altres investigadors.

En la publicació definitiva dels resultats cal incloure:

- Les institucions o centres als quals pertanyen els autors/es i les institucions o centres on s'ha dut a terme la investigació.
- Els comitès ètics independents que han supervisat el protocol d'investigació i els permisos, si escau, que han atorgat les autoritats competents.
- Totes les ajudes econòmiques o patrocinis rebuts.

S'han d'incloure les referències de tots els treballs de tercers que estiguin directament relacionats amb la investigació evitant les referències injustificades o honorífiques.

Pel que fa a l'apartat "agraïments" o "comunicació personal", cal ser estricte. És aconsellable disposar d'una autorització per escrit. Les persones o institucions tenen dret a declinar la seva menció.

Els projectes de recerca que comportin l'ús de fitxers informàtics institucionals o l'elaboració de bases de dades amb informació relativa a persones hauran de garantir l'anonimat de les persones participants i estaran sotmesos a la normativa vigent sobre registres de bases de dades.

Els investigadors han d'estar assabentats i complir la política de la UVic-UCC pel que fa a la protecció i explotació de la propietat intel·lectual i industrial, i de la valorització, promoció i comercialització dels resultats de la recerca, que es recull a la Normativa de propietat intel·lectual i industrial de la UVic-UCC.